

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

C. xxvii. Coniectoria[m] non esse sequendam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Polícratíci de Curialiū nugis.

De somnio B. cesaris in quo visus est sibi matrē incestare

Ecclesia de formis quare figuratur.

Augustus cesar

Aplane regio est.

Platonis commendatio per socratem.

quoque que turpis et obscena est in superficie honestissime veritas quandoque substantiam gerit. G. cesar in minori etate in somnis sibi visus est matris incestare cubicula / & turpitudine soporis attonitus: cum rem ad mathematicos retulisset vniuersam terram ditioni eius subiitiendam respoderunt. Sic itaque magnanimi viri spes ad occupandum imperium erecta est. ¶ Denique ad speciem facti / quis vria iustior: quis dauid nequior aut crudelior: quem decor berfabee ad proditionem homicidium et adulterium inuitauit? Que quidem omnia contrarium faciunt intellectum cum vrias dyabolus: dauid christus: berfabee peccatorum labe deformis ecclesia figuretur. Frequens tamen & quasi regulare ius est vt a similibus ad similia recurat interpretatio: verum hanc visionum quas quies inducit diuisionem / per opposita non fieri / certum est: cum eadem pro parte sit visio / aliunde oraculum: & propter rerum figuras possit somniis aggregari: & vniuersas eorum species quandoque contingat: quod & studiosis scripturarum planum est. Visio affricani apocalipsis apostoli: danielis & et ezechielis oracula / somnia pharaonis et ioseph: eorum que dicta sunt faciunt fidem. Personis quoque quibusdam veritas frequentius illucescit: vtpote compositum habentibus animum: alas frequentior error inuoluit. ¶ Augustus cesar cum aduersus anthonium dimicaturus esset: egritudine graui laborans in quiete mandatum accepit vt ad victoriam consequendam sequenti die prelio interesset. Paruit itaque lectica deuectus in philium & vicit. ¶ Socrates sibi ex ara veneris que achademie erat vidit offerre cignum / collum inferentem celo: rostro tangentem sidera: regionem que aplane dicitur penetrantem: & transcendentem aspectus omnium: & tanta vocis sonoritate & leticia canentem: vt totum mulceret orbem. Sequenti die aristides ab achademia paruulum filium platonem socrati obtulit: litteris & moribus imbuendum. Quo viso mentis viribus ex corporis dispositione conceptis. Hic est inquit cignus quem nostro apollini venus achademica consecrauit. Plato litterarum quas persequabatur causa proficiscens in egyptum: se a piratis capi interdum & venundari vidit. Quod & dum iret contigit.

¶ Coniectoriā non esse sequendā.

Capitulum. XVII.

Edum has coniectorum traditiones exequimur: vereor ne merito non tam coniectoriā exequi: que aut nulla: aut inanis ars est: quam dormire videamur. Quis

quis enim somniorum sequitur vanitatem parum in lege dei vigilans est: et dum fidei facit dispendium: perniciosissime dormit. veritas siquidem ab eo longe facta est: nec eam facilius potest apprehendere quam verionem expungere: vel puncto curare carineam que caligantibus oculis in meridie palpat. Et licet hec somnolentia perfidie/sit stimulis fidei excitanda: & maleficii potius quam artificii impugnanda illusio: diuine tamen gratie dispositionis sue non obstruimus vias: non precludimus semitas: quoniam spiritus ubi vult spirat: & pro arbitrio suo subiectis mentibus infundit veritatem.

Venim quisquis credulitatem suam significationibus alligat somniorum: planum est/quia tam a sinceritate fidei/quam a tramite rationis exorbitat. Plane si sermo proferatur ambiguus: & cuius multe sint significationes: non merito parum doctus videbitur quisquis ex eo citra discussionem (vt predictum est) multiplex est/et sensuum sibi aliquid pertinacius suadebit.

Profecto rerum omnium varia significatio. Multiplicium vero distinctio diligens habenda est/ne forte dum vnam diligentius sequeris: in alia deterius plabaris. Vnde patet coniectorium qui nomine danielis inscribitur/auctoritatis et veritatis robore destitutum: cum res singulas singulis significationibus arcet: de quibus non videtur latius exequendum/ cum tota huiusmodi sit inepta traditio/ & vagus coniectorum liber per curiosorum manus impudenter discurrat.

Habuit sane daniel gratiam interpretandi visiones & somnia: quam ei dominus inspirabat: sed absit vt vanitatem hanc in artem redegerit vir sanctus: qui lege moysi prohibitum esse nouerat: ne fidelium quis somnia sequeretur sciens utique satellitem sathane ad subuersionem hominum in angelum lucis transfigurari: & immissiones fieri per angelos malos. Ioseph quoque coniectandi gratia egypti principatum obtinuit: & quem fratres quasi de inuidia somniorum venditum hismaelitis obnoxium fecerant seruituti: digitus domini non minus iocundo quam salubri mysterio/ reuelata facie futurorum/ que se regi quiescenti ingesserant quasi quodam somniorum vehiculo de squalore carceris in regni fastigium sublimauit: vt non modo liber de seruo: sed nobilium & procerum primus vno tantum regni scilicet solio precederetur a rege. Quod utique si de humane sapientie artificio contingere potuisset: aliquem decessorum suorum ante eum meruisse crediderim: vel scientiam promerendi virum sanctum & pietatis affectu plenum: si non humano generi in commune quod tamen equitatis esset: fratribus & filiis facile putauerim relis-

d ii

Somniorum
vanitas non est
sequenda.

Danielis. j.

Leuitici. xix.
Deutero. xiiij.
Dyabolus transfiguratur in angelum lucis ad hominum subuersionem.

Genesis. xli.

Deutero. xiiij.
 Et scitis daniel didicit sapiētiā & doctrinā caldeorū.

Ad q̄ danieli datū est sōnia explanare: q̄ alijs datū nō ē

Danielis. iij.

Daniel & ioseph sunt somniatorū explanatores.

Augustin⁹ in lib. xviii. de ciuitate dei. ca. xvij.

quisse. ¶ Ad hec moyses eruditus in omni sapientia egyptiorū hanc artem aut nesciuit aut spreuit: cum eam impietatis errorē detestat⁹: a populo dei exterminare curauerit. ¶ Preterea sanctus daniel disciplinam & sapientiam didicit caldeorum: quod utiq; sanctus vir non fecisset: si gentilium disciplinis instrui: credidisset peccatis ascribendum: habuitq; eruditionis participes quos legis et iustitie dei se gaudebat habere consortes: simul et enim discebāt ananyas/azarias/misael/ quicquid poterat docere chaldeus: simul a mensa & a regalibus epulis abstinebant: qđ inspirabat deus. Acceptis leguminibus pariter reficiebant: eisdem contenti erant: milicie sue stipendijs regi vna famulabantur. Sed ecce priuilegium quod homo conferre non potuit sigillatim datum est danieli: vt in lucē proderet enigmata somniorū & domino dictante vmbas discuteret figurarum. Vt ergo familiaritas diuine gratie euidentius illucescat: quid rex in strato cubans precogitaret agnouit: & meditationi visa coniectans mysterium salutis quod vmbra obnubilabat & in fine seculorū completum est/ aut complēdum prudenter exposuit. Siccine solent cōiectores etiam cogitationes excutere & vmbas exinānre/explicare iuolucra: & illustrare tenebras figurarū? Si quis est qui pari gratie priuilegio gaudeat: accedat ad danielē: & ioseph et similiter eis domino gratuletur. Quem vero veritas spiritus nō illustrat: de arte somnolenta frustra confidit: cum ars omnis habeat a natura originem ab vsu & ratione processum. Ratio vero in his tantum defectū patitur: vt quo se vertat quid iudicet plerumq; omnino non habeat: quod quidem cum frequenter cūeniat: facillime ex paucis colligitur. Sollicitus quidā nomen etenā a memoria excidit: & si narrationis auctorem magnam teneam augustinum. In re dubia sensum alterius cui rē nouerat esse notam: magna instantia sibi postulabat exponi. Cum vero alter petentis desiderij promissionibus protraxisset et vnus instantia deluderetur calliditate alterius: accidit vt eadem nocte pariter somniarent: alter q̄ rem quesitam petenti exponeret: alter q̄ ei a doctore diligentissime exponeretur. Factūq; est vt cū vmbra quietis euanesceret: se miraretur ille ad sciētiam quam diu quesierat sine doctoris beneficio: nulloq; sui exercitio peruenisse. Deinde cū more solito apud doctore ageret: vt sibi promissum solueretur: iam inquit doctor factū est qđ petisti/ cū ea nocte te vt docerem accesserim. Quis huius facti explicet rationem: nisi q̄ boni spiritus/ vel maligni exigentibus hominib.

nam meritis eos enidiunt: vel illudūt? Nouit enim hieronimo referēte catholica mater ecclesia: quomō ad tribunal iudicis dei raptus eo q̄ libris gentilium vehementius inhereret: ibidem coactus est confiteri se vltra gentilium libros non modo non lecturum: sed nec etiam habiturum. Ante siquidem professionē interrogat⁹/cum se diceret christianum: ei a iudice probrose obiectum est: q̄ nō suus erat: sed ciceronianus: hoc tamen non audacter affirmauerim somnii censendum nomine/cum idem veracissimus & prudentissimus doctor vmbra somnii non fuisse/ sed rem secum veraciter agi domino visitate etiam iurifuradi religione confirmet: et vt plenam assertionis sue faciat fidē: liuorem verberum in cute/ vulnerum cicatrices expergefactus oñdit in corpore. Sed cū hec a spiritibus circa homines fiant/ eā solam rerum imaginem fidelis anima non aspernatur: que inoētiam relinquit incolumē. Q̄ si materiā vitii afferat libidinē forte accendens aut auariciam/ aut dominandi ingerens appetitum: aut quicquid huiusmodi est: ad subuersionem anime pculdubio aut caro aut spiritus malignus immittit. Qui in quosdam exigentibus culpis domino permittente tanta malicie sue licentia debachatur: vt quod in spiritu patiuntur: miserrime & mendacissime credant in corporibus euenire. Quale est q̄ nocturam quandam: vel herodiadem: vel presidem noctis dominam/ consilia et conuentus de nocte asserunt conuocare/ varia celebrari conuiuia/ ministeriorum species diuersis occupationibus exerceri/ & nunc istos trahi ad penam pro meritis: nunc illos ad gloriam sublimari. Preterea infantes exponi lamiis: & nunc frustratim descerptos/ edaci ingluuie/ in ventrem traictos congeri/ nunc presidentis miseratione reiectos in amas reponi. Quis vel cecus hoc ludificantium demonum non videat esse nequiciam? Quod vel ex eo patet q̄ mulierculis et viris simplicioribus et infirmioribus in fide ista proueniunt. Si vero quisq̄ eorum qui hac illusionē laborat: ab aliquo constanter & ex signis aliquib⁹ arguatur/ demonium statim aut superat aut cedit: & vt dicitur ex quo quis in luce arguitur cessant opera tenebrarum. Huius autem pestis cura efficacissima est vt fidē q̄s amplexus his mendaciis subtrahat mētis auditum: & nequaquam respiciat ad huiusmodi vanitates & insanias falsas.

¶ De fundamento mathematice: et exercitio sensuū & viribus anime: et profectu ratiois: et efficacia liberarum disciplinarum.

Capitulum. XVIII.

d iiii

De hieronimo
moverberato.
quia libros le-
gebat gētiliū.

Domini
q̄ ip̄ omni
ter lectu
natur
libre est
for
indoluit

¶

¶

¶

Illusiones ma-
gis eueniunt
mulierculis
& alijs.

¶

¶

¶